

E V R O P A

bohatá a různorodá oblast

např. francouzská world music: šanson i africká hudba zde produkovaná (Alžírú a další regiony spjaté francouzským jazykem)

období hudebního romantismu - lidová hudba se vpila do klasické hudby
keltská tradice

jižní Evropa

viz též téma **Středozeemí**

Pyrenejský poloostrov: Španělsko (flamenco) a Portugalsko (fado)

Balkánský poloostrov (Jaderské, Jónské, Egejské a Mrtvé moře): Slovinsko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Srbsko a Černá Hora (= nástupnický stát bývalé Jugoslávie), Albánie, Makedonie, Řecko (a evropský kousek Turecka), Bulharsko a Rumunsko
fenomén balkánské dechovky (cikánské, př. Kocani Orkestar z Makedonie)

ITÁLIE - hudební matka Evropy (hudební názvosloví)

v popu též vlivnější, než se na první pohled zdá

ikona 50. let Domenico Modugno

ikona 60. let Paolo Conte

lidové regiony

- odlišné severní: Veneto, např. skupina **Calicanto**

- střední: Neapol - jedna z nejzpěvnějších oblastí, operní kantilény (Enrico Caruso)

canzone napoletana = neapolská píseň, dnes např. **Sergio Bruni a Roberto Murolo**

romská skupina **Acquaragia Drom** z Říma (na pražském Khamoru 2009)

- ostrovní polyfonní zpěvy z ostrova Sardinie: **Tenores di Bitti**

jižní: Sicílie, Salento: hudební styl a tanec pizzika a fenomén tarantisimo (druh nemoci po kousnutí tarantulí, zběsilý tanec)

současná world music: band čerpající z různých regionů: **ORCHESTRA POPOLARE**

ITALIANA, hráč na organetti (italský akordeon) **Riccardo Tesi**

Musicanti del piccolo Borgo, Stefano Zuffi – niněra, housle, it. dudy, zpěvačka Laura Conti +

skupina Eivador, skup. I VIULÁN, Claudia Bombardella Ensemble – multiinstrumentalistka (klarinetu, akordeon) a zpěvačka, vlastní kompozice i vliv vážné hudby

západní Evropa

FRANCIE:

world music produkovaná ve Francii – z Afriky a přilehlých ostrovů jako Tcheka, Cesaria Evora, Salif Keita, Tinariwen a další

x původní francouzská world music, např. keltská Bretaň (Alan Stivell) nebo

polyfonní zpěvy z Korsiky, viz soubory **Barbara Furtuna** (původní duchovní i světské zpěvy ve vlastních adaptacích), **A Filetta** (též vlastní skladby v duchu tradicionálů) nebo **Lo Cór de la Plana** (nepocházejí z ostrava, ale z Marseje, pouze vstupní inspirace, tleskáním a dalšími perkusivními zvuky a vlivy posouvají styl k současné world music, propojují zpěv s provensálskou tradicí a berberskými pokřiky apod.

hodně skupin a sólistů s tradičními nástroji jako dudy, niněra

mezinárodně uznávané hvězdy jako **Lo'Jo** (multietnická skupina, vedená Denisem Péanem)

nebo původem Španěl **Manu Chao** a jeho formace

vznikají různé mixy všeho možného včetně cikánské hudby, klezmeru, šramlu apod.
např. lokální skupiny jako Ma Valise (od 1999) nebo Santa Macairo Orkestar (od 2003
západní Francie)

NĚMECKO

množství podob, regionů a fúzí, tradice kabaretu, není možné vše v krátkosti obsáhnout,
příklady:

možno členit po regionech: bavorská oblast - skupina Hundsbaum Miserablige, švábská oblast
– hráč na klavír, niněru a foukací harmoniku **Thomas Felder**, západní oblast – bandoneonové
orchestry (tlačítkový akordeon), např. **Bandonionfreunde Essen**

Robert Zollitsch, hráč na citeru a zpěvák, naučil se kavkazský hrdelní zpěv (spolupráce s
mongolskou zpěvačkou Urna, v současné době s čínskou zpěvačkou)
klezmer jakko **Di Grine Kuzine** apod.

BELGIE

střet germánských a latinských vlivů: severní Vlámové (Flandry, holandština) x jižní
Valonové (francouzština)

nejznámější skupina **Zap Mama** kombinuje konžské a belgické tradice

typický úkaz dneška: duo hráčů na knoflíkové harmoniky Belgičanka Mariette Bonnert a
Katalánc Pere Romaní vzniklo ve Vídni

HOLANDSKO

skupina **Törf** nahrála na tradiční nástroje melodie z počátku 19. století
další revivalisté, stará taneční hudba, např. Folkcorn nebo Twee Violen en een Bas
mnohem známější jsou však v Holandsku vzniklá mezinárodní a transkulturní spojení

No Blues

na půdě Holandska se propojuje americký a arabský svět (g, al ud a ktb)

Zuco 103

bubeník z Holandska Stefan Kruger, německý klávesista Stefan Schmidt a brazilská zpěvačka
Lilian Viera

BRITÁNIE A IRSKO

anglické lidové písničky – např. Bill Jones

vliv folku též u známých folkrockových skupin jako Fairport Convention nebo Jethro Tull

keltská hudba

oblasti: Irsko a ostrov Man v Irském moři, Skotsko, Wales, Bretaň ve Francii a španělské
regiony Galicie a Asturie

vytlačování Keltů Římany i Germány

na severu Anglie nechal císař Hadrián 122 n.l. vybudovat 110 km dlouhou a 5 m vysokou
Hadriánovu zeď, oddělující Římské impérium od keltských barbarů

na mnohých územích tak přetrvaly keltské předkřesťanské zvyky a jazyk

"Keltem je každý, kdo hovoří keltsky"

6 keltských jazyků: irská a skotská gaelština, manština, velština, cornwalština a bretonština
nepříbuzné je pouze románské galego severozápadního Španělska, byť ke Keltům patří
na trh s keltskou hudbou přišel poprvé Alan Stivell v 70. letech

hlavní nástroje:

keltská harfa (irská, waleská, bretaňská)

dudy (irské, skotské dudy; bombard = bretaňské dvoupišťalové dudy)

bodhrán = velký kruhový irský buben s rámem, hraný rukou nebo malou paličkou

buzuki = strunný nástroj řeckého původu, zdomácnělý v Irsku

housle, flétny a píšťaly

jig = irský lidový tanec v 6/8 metru

reel = irský lidový tanec ve 4/4 metru

Irsko

irský základ amer. country & western hudby

keltské předkové žili na území Irska 5000 př.n.l. – 4.stol. n.l. (příchod křesťanství)

nejsou notové zápisy, nejsou zprávy o nástrojích

3 základní formy irské tradiční hudby dle keltské legendy

--- meditativní a spánková (suantraí)

--- šťastná (geantraí)

--- lamentující (goltraí)

diaspora - národní roztržštěnost po celém světě, zemědělská země bez většího nerostného bohatství, hlavní plodina – brambory, při neúrodě hladomor (např. ve 40. letech 18. stol.) od počátku 18. stol. země opustil každý 2. občan, v rozmezí 1845-51 dva miliony Irů v 19. stol. spisovatel Wiliam Butler Yeats - ve zromantizované podobě publikoval keltské pověsti a pohádky

Gaelská liga 1893 - podpora irské kultury včetně sportu

po 2. sv. válce a 50. léta nezájem mládeže o tradiční hudbu, ale:

1951 Radio Éireann 2 x týdně pořad o tradiční hudbě a v městě Mulingar dudácký festival, začaly vznikat terénní nahrávky, postupný růst zájmu

Clancy Brothers, od 1961 úspěch v USA

The Chieftains, 1. album 1963

Dubliners

mladší: **Clanned**, Enya, Davy Spillane - dudy, Sharon Shannon - akordeon, Sinéad O'Connor

Skotsko

Skotsko – podobné principy jako Irsko

skotští dudáci zařazováni do vojenských pluků

highlands pipes či scottish smallpipes - součást národní identity

legendární dudák **Scott Skinner**

dudy v modernější hudbě a rocku: Alba, Silly Weizard nebo **Tannahill Weavers**

skupina Ossian od roku 1974

houslista Aly Bain a jeho skupina **Boys of the Lough**

Battlefield Band

Wales

Wales – podobné principy jako Bretaň

zřejmě ještě ve 12. stol. jedna kultura s bretaňskou

v područí anglického trůnu od 1536, ale uchovává si původní jazyk, tanec a hudbu

harfeník **Robin Huw Bowen**

skupina Moniars, původně punková bubnice Julie Murphy

nové skupiny posledních několika let, přearanžovávají staré melodie, píší nové skladby v podobném duchu. zpívají ve velšském jazyce, někdy i v angličtině:
9BACH, BURUM, CARREG LAFAR, Catrin Finch & CIMARRON, Gwyneth Glyn, MABON, Cerys Matthews ze skupiny Catatonia,

skupiny složené s velšských i zahraničních hudebníků:

SILD - duo estonské zpěvačky, houslistky a hráčky na estonskou "lukovou" harfu Sille Iles a velšského kytaristy Martina Leamona

TAITH - trio dvou Velšanů s finským hráčem na kantele Timo Väänänenem The GENTLE

Bretaň

1972 harfeník **Alan Stivell** triumfoval s bretaňskými písněmi v pařížské Olympii (od 15. stol. připadla /sňatkem/ Bretaň Paříži a ztratila nárok na vl. jazyk a keltskou kulturu) Stivell (pseudonym = Pramen) vycházel z klasické hudby, ale zapadl do folkového, rockového a folkrockového kontextu

jeho otec rekonstruoval keltskou harfu 1953 v duchu pankeltství (kompilací poznatků z různých regionů)

jako teenager se učil bretaňský jazyk (katedra keltských jazyků v Rennes) a další nástroje, např. bombard (dvoupíšťalové dudy), v Glasgow se učil u skotských dudáků

skupina Kornog, využívající nástroje bombard, buzuki ad.

zpěvačky Anne Aufret, Yann Fanch Kemenera

kytarista a zpěvák, rocker Dan Ar Braz

galicie, Asturie

BASKICKO (txalaparta, Kepa Junkera...)

galicijský dudák Carlos Núñez (i flamenco a romská hudba i latinskoamerická hudba)

zpěvačka Mercedes Peón

severní Evropa

sámijská sevení linie a jižnější folk

DÁNSKO

přechod mezi západním (britským) a severským

tradiční nástroje housle a akordeon, později citera humle

duo housle Harald Hugaard a kytara Morten Alfred Høirup

Phønix - skupina s výrazným basklarinetem v soundu

kruhový tanec na Faerských ostrovech

NORSKO

otevřená náruč k přistěhovalcům, například Kohinoor – adoptovaná Arabka od dětství v Norsku, nyní produkuje hip hop v kombinaci s africkými rytmy nebo Haddy N'ijie z Afriky, zpívá anglicky

norská lidová vokální tradice: zpěvačky Unni Løvlid nebo Bodil Haug s vlastní ohlasovou tvorbou

norský Sámijec finského původu Niko Valkeapää

sámijská zpěvačka **Mari Boine** se soudobou fusion kapelou

instrumentální hudba – hlavně smyčce, například houslistka **Annbjørg Lien**

nebo skupina **Majorstuen**

starý tanec gammeldans, spjatý zejména s doprovodem akordeonu trekkspel
velmi často se projevuje norský folk v rocku a metalu, např. Ásmegin

ŠVÉDSKO

= Německo Severu – též švédské menšiny ve Finsku včetně hudby (švédsky zpívané finské etno Gjallarhorn, Tallari), několik příkladů za všechny:

kultovní kapela **Hedningarna**

vokálně-instrumentální hudba Salomos Høysang

švédská harfa i dudy: **Erik Ask-Upmark**

Maria Røjas zpěv, Andreas Larsson mandola, akordeon a zpěv

Stockholm Lisboa Project – unikátní spojení švédských a portugalských hudebníků i jejich hudebních tradic

FINSKO

soubor lidové slovesnosti Kalevala, významná oblast Karelie – z části dnešní Rusko
význam Sibeliovy akademie v Helsinkách – výchova k otevřenosti a dalšímu rozvíjení, ne konzervování, průkopníci od 90. let, dnes hvězdy

každoroční kompilace finského hudebně informačního střediska Arctic Paradise

akordeon: **Maria Kalaniemi**

sámijský zpěv jojk: **Wimme Saari**

komerčnější podoba jojku: Angelit (s dnes sólově vystupující Ullou Pirttijärvi)

smyčcová skupina, výrazně rytmizované riffy **JPP**

finský národní nástroj – citera kantele: **Timo Väänänen** (též elektrifikace)

skupiny s kantele, např. Vilma Timonen Quartet

nejznámější finská world music: virtuózní ženský sborový zpěv s doprovodem **Värttinä**